

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Університет Яна Кохановського (м. Кельце, Польща)
Тбіліський державний університет імені
Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)
Технічний університет (м. Кошице, Словаччина)
Технологічний університет (м. Кельце, Польща)
Університет суспільних наук (м. Лодзь, Польща)
Folkuniversitetet (м. Уппсала, Швеція)
Яський університет ім. А. Й. Кузи (м. Яси, Румунія)
Регіональна туристична організація
Свентокшиського Воєводства (м. Кельце, Польща)
Технологічний парк (м. Кельце, Польща)

*До 55-річчя Вінницького торговельно-економічного
інституту ДТЕУ*

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
XI Міжнародної науково-практичної конференції**

25 вересня 2023 року

Частина II

Вінниця 2023

Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. XI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 25 вересня 2023 р. Вінниця, 2023. Ч. 2. 511с.

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства та регулювання соціальних проблем в сучасних умовах; сучасної парадигми менеджменту та публічно-владної діяльності, фінансовий механізм забезпечення соціально-економічного розвитку країни; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні, практичні аспекти сучасного товарознавства; актуальні проблеми маркетингових технологій в умовах євроінтеграції, перспективи розвитку індустрії гостинності та харчової промисловості; історичні, філософські, соціально-психологічні та правові аспекти державотворчих процесів в умовах глобалізованого суспільства.

Висвітлюються інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції, теоретичні та практичні аспекти розвитку студентського спорту в системі фізичного виховання ЗВО.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Н. Л.**, д-р філос. наук, професор

Відповідальний секретар – **Мартінова Л. Б.**, д-р екон. наук, професор

Члени редакційної колегії:

Громова О. Є., д-р екон. наук, доцент, **Іваницька Н. Б.**, д-р філол. наук, професор,

Прутська О. О., д-р екон. наук, доцент, **Хачатрян В. В.**, д-р екон. наук, доцент,

Чорна Н. М., д-р іст. наук, професор, **Бондар А. А.**, канд. наук з фіз. виховання і

спорту, доцент, **Крупельницька І. Г.**, канд. екон. наук, доцент, **Махначова Н. М.**,

канд. екон. наук, доцент, **Радзіховська Л. М.**, канд. пед. наук, доцент,

Тернова А. С., канд. техн. наук, доцент, **Хом'яченко С. І.**, канд. юрид. наук, доцент.

Друкується за ухвалою вченої ради Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-918-067-4

ЗМІСТ

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ТОВАРОЗНАВСТВА

Андрусенко Н. В., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ВПЛИВ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ НА РИНОК ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	15
Василишина О. В., канд. пед. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ПРОБЛЕМНІ СИТУАЦІЇ У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	25
Гирич С. В., канд. техн. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПОРТУ ЗЕРНА В УКРАЇНІ.....	35
Паламарчук В. І., канд. техн. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ДОСЛІДЖЕННЯ СПОСОБІВ БОРОТЬБИ З КОНТРАФАКТНОЮ ПРОДУКЦІЄЮ.....	43
Сіренко С. О., канд. техн. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ТОВАРОЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ОДЯГУ В УКРАЇНІ.....	49
Тернова А. С., канд. техн. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ЕКСПЕРТИЗА КАВОВАРОК ПІД ЧАС МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ.....	57
Шарко В. В., д-р екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ Гавенко М.С., PhD Директор приватного підприємства ЛОГІСТИЧНІ ПРОЦЕСИ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	71

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Бердичевський А. В. Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ МАРКЕТИНГОВІ ІННОВАЦІЇ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ, ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	82
Головчук Ю. О., канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ PR-ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СИСТЕМА ОПЕРАЦІЙ, НАПРАВЛЕНИХ НА ОПТИМІЗАЦІЮ КОМУНІКАТИВНИХ ПРОЦЕСІВ.....	89

Громова О. Є., д-р екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ З
ВИКОРИСТАННЯМ МАРКЕТИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ..... 97**

Довгань Ю. В., канд. екон. наук
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**МОДЕЛЬ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СУЧАСНИХ ЛОГІСТІВ ТА ЇЇ
СКЛАДОВІ..... 103**

Поліщук І. І., д-р екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**РОБОТА З ПЕРСОНАЛЬНИМИ ДАНИМИ В МАРКЕТИНГОВІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ..... 110**

Середницька Л. П.
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ПРІОРИТЕТИ ВИСТАВКОВО-ЯРМАРКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ..... 118**

Танасійчук А. М., д-р екон. наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МЕДІА..... 129**

Шемчишена А. С.
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**МЕТОДИ ПОШИРЕННЯ ПРОПАГАНДИ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ПІД
ЧАС ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ..... 142**

Якушевська О. В., канд. екон. наук
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ПЕРЕДУМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕОРІЇ МАРКЕТИНГУ В
ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ УПРАВЛІННІ..... 150**

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ ТА ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТИ

Антонюк К. Г., доктор філософії з економіки
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ..... 165**

Вівсюк І. О.
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ОЦІНКА ТРУДОВОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ГОТЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА..... 172**

Іваніщева О. А. Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ОБГРУНТУВАННЯ ВИБОРУ SOUS VIDE-АПАРАТІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ВИРОБНИЦТВА РЕСТОРАННОЇ ПРОДУКЦІЇ ЗА SOUS VIDE-ТЕХНОЛОГІЄЮ.....	180
Кізюн А. Г., канд. географ. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	188
Крижак Л. М., канд. техн. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ МОЛОЧНИЙ НАПІЙ ОЗДОРОВЧОЇ ДІЇ.....	196
Лук'янець А. В. Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ ПІД ЧАС ВІЙНИ..	200
Мазуркевич І. О., канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФРАНЧАЙЗИНГУ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ..	208
Онищук Н.В., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ДЕСТИНАЦІЙ.....	214
Пахомська О. В. Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ТА ВИРОБНИЦТВА СУЧАСНИХ ВИДІВ ГОЛЛАНДСЬКИХ СИРІВ.....	221
Постова В. В., канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ СЕРВІСУ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ (НА ПРИКЛАДІ РИНКУ РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ М. ВІННИЦІ).....	230
Рябенська М. О., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.....	243
Семко Т. В., канд. техн. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ SOUSE-VIDE ЯК ПІДТВЕРДЖЕННЯ БЕЗПЕЧНОСТІ ТА ЯКОСТІ РЕСТОРАННОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	256
Фіалковська Л. В., канд. техн. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ТЕХНОЛОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	267

Чорна Н. М., д-р іст. наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ ВИННОГО ТУРИЗМУ..... 273

**ДЕРЖАВОТВОРЧІ ПРОЦЕСИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО
СУСПІЛЬСТВА: ІСТОРИЧНІ, ФІЛОСОФСЬКІ, СОЦІАЛЬНО-
ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ**

Бахновська І. П., канд. юрид. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**АНАЛІЗ ЗАХИСТУ ПРАВА СПІЛЬНОЇ ЧАСТКОВОЇ ВЛАСНОСТІ В
ЗАКОНОДАВСТВІ ТА В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ..... 279**

Білоус І. М., канд. юрид. наук, доцент
Сухоребра Т. І., канд. юрид. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Король Н. П. керівник апарату суду
Вінницький апеляційний суд
**ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ,
ПОВ'ЯЗАНОВОГО З ДОМАШНІМ НАСИЛЬСТВОМ..... 289**

**Гайду С. В., аспірант кафедри конституційного,
міжнародного і кримінального права**
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
м. Вінниця, Україна
БЕЗПЕКОВА СКЛАДОВА ПОЛІТИЧНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ..... 296

Гулівата І. О., канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
РОЛЬ МАТЕМАТИКИ У ФІНАНСОВІЙ ОСВІТІ..... 302

Кокарча Ю. А., канд. політ. наук
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ПОЛІТИКА ІДЕНТИЧНОСТІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ВПЛИВ НА
ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ..... 310**

Костюк Н. П., канд. юрид. наук, доцент
Слободиська О. А., канд. іст. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КАТУВАННЯ: МІЖНАРОДНИЙ
ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД..... 320**

Мошаренкова Т. В.
Харківський національний університет Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба
Мошаренков В. В., канд. техн. наук, доцент
Харківський національний університет Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба
**ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ
В СУЧАСНІ КОМЕМОРАТИВНІ ПРАКТИКИ УКРАЇНИ..... 328**

Пипяк М. І., канд. юрид. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЯВИЩЕ..... 340

Хом'яченко С. І., канд. юрид. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ПРАВО ГРОМАДЯН НА ЕКОЛОГІЧНУ ІНФОРМАЦІЮ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ УКРАЇНИ..... 346**

Штифурак В. Є., д-р пед. наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КОНСТРУКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ..... 353**

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ
СТУДЕНТСЬКОГО СПОРТУ В СИСТЕМІ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗВО**

Бондар А. А.,
канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ВПЛИВ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ НА ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ 359**

Гришко А. В., ст. викладач
Сіянко А. В., ст. викладач
Цимбалюк Ж. О., канд. фіз. вих., доцент
Харківський національний університет Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба, м. Харків, Україна
**ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЗБІРНОЇ
КОМАНДИ З ФУТБОЛУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ..... 365**

Пуздимір М. І., доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**РУХЛИВІ ІГРИ ЯК СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У
ЗВО..... 371**

Рогаль І. В.
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
НАВЧАННЯ ТЕХНІКИ ВОЛЕЙБОЛУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 379

Сальникова С. В.,
канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**КОРЕКЦІЯ ПОСТАВИ У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ
ЗАСОБАМИ ПЛАВАННЯ..... 386**

Шкондя В. В.
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ТЕХНІКО-
ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ БАСКЕТБОЛІСТІВ..... 394**

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Havryliuk N. M.,
PhD in Pedagogy, Associate Professor
Vinnitsia Institute of Trade and Economics of SUTE
MODERN TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH STUDENTS OF LAW
SPECIALTIES..... 400

Довгань Л. І., канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ІНТЕГРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ ТА «М'ЯКИХ» НАВИЧОК
ПРИ ФОРМУВАННІ СУЧАСНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ФІЛОЛОГА 408

Zapadynska I. G.,
PhD in Pedagogy, Associate Professor
Vinnitsia Institute of Trade and Economics of SUTE
STRATEGIES OF INTERPRETERS' PROFESSIONAL COMPETENCE
FORMATION IN THE PROCESS OF STUDYING ENGLISH..... 415

Іваницька Н. Б., д-р філол. наук, професор
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
РИТОРИЧНІ ПИТАННЯ НАУКОВОГО ДИСКУРСУ В ЗІСТАВНОМУ
АСПЕКТІ..... 421

Нечипоренко В. О., канд. філол. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ КРОС-КУЛЬТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У
МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ..... 431

Osaulchuk O. B.,
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Vinnitsia Institute of Trade and Economics of SUTE
SOFT SKILLS DEVELOPMENT OF FUTURE JOB SEEKERS WITHIN
HIGHER EDUCATION..... 439

Paslavska I. B.
Vinnitsia Institute of Trade and Economics of SUTE
FORMATION OF FUTURE TRANSLATORS'S INFORMATION
COMPETENCE IN PROFESSIONAL TRAINING..... 446

Самохвал О. О., д-р пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ФІЛЬМОНІМІВ
НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ..... 451

Терещенко Л. Я., канд. філол. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ ПРОМІСІВІВ, ВИСЛОВЛЕНИХ АНГЛІЙСЬКОЮ
ТА УКРАЇНСЬКОЮ МОВАМИ..... 460

Тимкова В. А., канд. філол. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ КУЛЬТУРА МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ – ЗАПОРУКА УСПІХУ ПУБЛІЧНОЇ ОСОБИСТОСТІ.....	468
Тимошук Н. М., канд. філол. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	475
Тkachuck T. I., Candidate of Philological Sciences Matsera O. A. Vinnytsia Institute of Trade and Economics of SUTE USING CORPORA IN THE LANGUAGE LEARNING PROCESS.....	481
Shostak U. V., PhD in Psychology Vinnytsia Institute of Trade and Economics of SUTE DISTANCE EDUCATION THROUGH BLENDED AND HYBRID LEARNING...	489
Яблочнікова В. О. Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СУЧАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ЛЕКСИКИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ.....	499
Ясенчук Ю. В. Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ «TEACHING ENGLISH THROUGH ENGLISH» ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	503

5. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник. За ред. Н. Д. Бабич. Чернівці: Книги – XXI, 2015. 572 с.
6. Мацько Л. І. Культура української фахової мови: Навчальний посібник. Київ: Вид. центр «Академія», 2015. 359 с.
7. Марусич Н. Ю. Українська мова (за професійним спрямуванням). Культура фахового мовлення: методичний посібник. 2012. URL: http://umanpedcollege.at.ua/SR/DO/I/UMZP/materiali_zanjata_posibnikom_marusic_h_n.ju.pdf
8. Масенко Л. Мова і політика. Київ, 1999. 100 с.
9. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.
10. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 365 с.
11. Сагач Г. М. Риторика: навч. посіб. для студентів серед. і вищ. навч. закладів.[вид. 2-ге, перероб. і доп.]. Київ: ВД «Ін Юре», 2015. 568 с.

УДК 378.147:81

Тимошук Н. М., канд. філол. наук, доцент
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-5638-5825>

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто зміст та особливості формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти, проаналізовано структуру іншомовної комунікативної компетентності. Окреслено ряд особливостей формування іншомовної комунікативної компетентності як усвідомленої комунікативно-компетентної позиції здобувачів, що сприятиме їх подальшому фаховому розвитку та самовдосконаленню.

Ключові слова: компетентність, іншомовна комунікативна компетентність, вища освіта, іноземна мова.

Постановка проблеми. Останнім часом парадигма підготовки молодих фахівців зазнала значних змін. Передусім це зумовлено сучасними вимогами ринку праці, а також інноваційними тенденціями спрямованими на інтернаціоналізацію освітнього середовища. Нагальним завданням сучасної вищої освіти є підготовка кваліфікованих фахівців на рівні світових стандартів. Заклади вищої освіти за Положенням про акредитацію освітніх програм, за яким здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України в липні 2019 р., зобов'язані дотримуватися Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015).

В умовах реформування освіти виникає потреба в компетентних спеціалістах. Сучасні роботодавці прагнуть, щоб їх працівники не лише володіли фаховими знаннями, уміннями та навичками, а й так званими “soft skills”, тобто соціальними (м'якими) навичками. Нині вміння ефективно спілкуватися та налагоджувати стійкі комунікаційні зв'язки між всіма учасниками робочого процесу є одним з головних показників успішної професійної діяльності. Держава потребує фахівців зі сформованими професійними компетентностями, необхідними для взаємодії у просторі світової та європейської комунікації. Одним із завдань навчальних закладів вищої освіти є підготовка таких фахівців, які будуть готовими до спілкування англійською мовою у професійних ситуаціях [2, с. 105].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сучасному етапі теоретико-методологічного розвитку професійної освіти перманентно зростає інтерес дослідників до проблем формування іншомовної компетентності студентів закладів вищої освіти. Проблема підготовки менеджерів неодноразово ставала предметом наукових досліджень як зарубіжних (S. Cowen, I. Cranfield, P. Drucker, A. Hubert, R. Miles, T. Mosson, I. Novaka, A. Rohrer, T. Stroh), так і українських (В. Черевко, В. Яровий, О. Краєвська, Н. Гаврилук, О. Загородна, Л. Сікорська, О. Осаульчик, Я. Окопна, Л. Довгань, С. Чиж, С. Танана, О. Матієнко, В. Саєнко) науковців.

Мета статті полягає у в обґрунтуванні змісту та особливостей формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Сучасне суспільство потребує всебічного розвитку особистості, в тому числі формування комунікативних навичок, що сприяють оволодінню професійною діяльністю, а також навичок іншомовного спілкування, які дають змогу випускникам закладів вищої освіти не лише імплементуватися у світове співтовариство, а й успішно функціонувати в ньому.

Погоджуємося з слушними думками дослідників, що базовим для формування іншомовної комунікативної компетентності є іншомовне професійне спілкування. Його охарактеризуємо як систему комунікативних норм, умінь і прийомів, яка реалізується в процесі міжсуб'єктної взаємодії з колегами, представниками засобів масової інформації тощо.

Професійне спілкування є елементом, безпосередньо пов'язаним з фаховою діяльністю та сприяє її ефективності завдяки виконанню таких функцій:

- інформаційної (передача-прийом інформації з метою обміну думками, поглядами, повідомлення задумами, рішеннями);
- едукаційної (набуття індивідуального професійного та соціального досвіду у процесі спілкування);
- організаційної (засвоєння норм соціально-типової поведінки, взаємне орієнтування й узгодження дій під час організації спільної діяльності);
- експресивної (виявлення змісту інтеракції, яка передбачає взаємодію, взаємного пізнання, взаєморозуміння комунікаторів) [1].

У «Плані заходів щодо формування єдиного індикатора ключових компетентностей» (*'The European Indicator of Language Competence'*) [4] йдеться про трьохкомпонентну структуру іншомовної комунікативної компетентності (рис. 1).

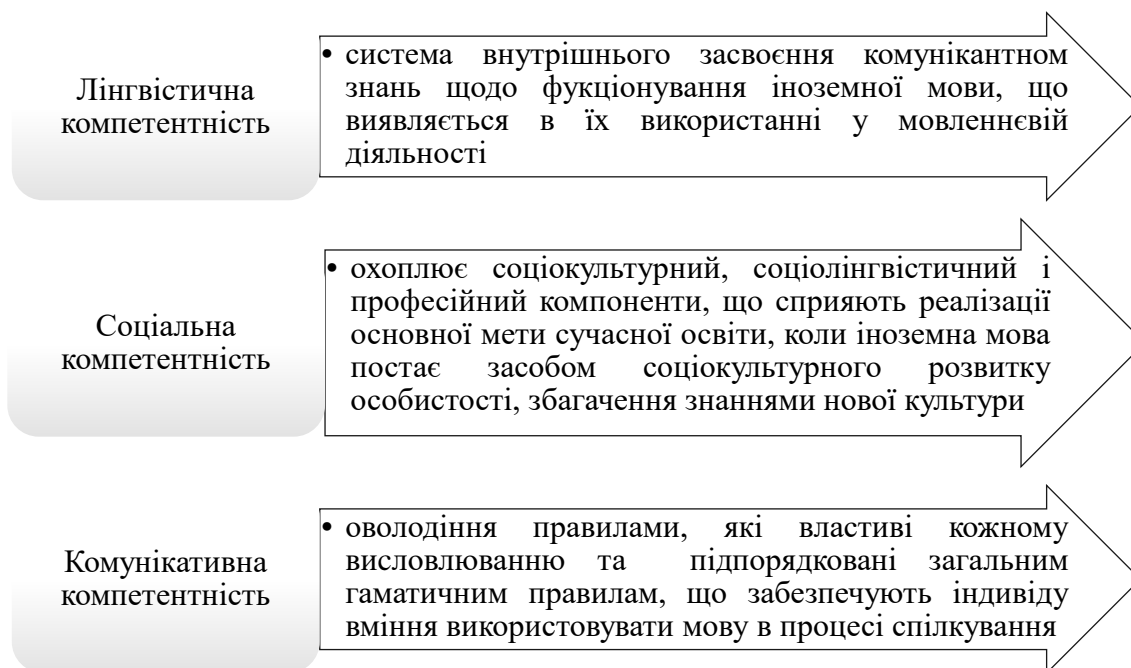

Рисунок 1 – Структура іншомовної комунікативної компетентності

Дослідження структури комунікативної професійної компетентності майбутніх економістів показало, що остання складається з чотирьох взаємопов'язаних елементів: мотиваційно-цільового, орієнтаційно-когнітивного, функціонально-діяльнісного та оцінно-корегуючого. Мотиваційно-цільовий складник містить внутрішню та зовнішню мотивацію, що відображаються у спрямованості особистості на себе (мотив самоствердження), на спілкування (комунікативний мотив) та на справу (мотиви досягнення, саморозвитку, фінансовий і прагматичний). Орієнтаційно-когнітивний компонент представлений нами як сукупність знань про професійну діяльність, про спілкування та про мову. Функціонально-діяльнісний компонент є сукупністю умінь використовувати управлінську термінологію, вміння спілкуватись (інтеракція, перцепція та комунікація) та вміннями нормативно використовувати засоби мови у спілкуванні. Оцінно-корегуючий складник трактується нами як здатність особистості до адекватної самооцінки. [6, с. 92].

Специфіка моделювання професійно-орієнтованих комунікативних ситуацій полягає в тому, що воно створює навчальну ситуацію, в якій викладачі

можуть виявити і відпрацювати іншомовні комунікативні компетенції, які є професійно вагомими для здобувачів вищої освіти, відповідає пізнавальним інтересам професійної сфери та є необхідною для діяльності фахівців з управління. Це означає: вміння вести бесіду, коректно висловлювати і відстоювати свою думку з певного питання, з'ясовувати думку інших, шукати інформацію, уточнювати факти і дані, просити про допомогу і пропонувати її. Наприклад, для студентів, що здобувають фах менеджера, можна підготувати такі дискусійні питання: «Успішний менеджер – це геній чи працелюб?», «Чи повинен менеджер бути психологом?», «Жінки і бізнес», «Чи роблять гроші нас щасливими?» тощо [3, с. 93].

Важливою особливістю такого підходу до викладання іноземної мови у закладі вищої освіти є те, що метою навчальної діяльності здобувача є формування здатності виконувати професійну діяльність. Таким чином, відтворюючи предметні, соціальні та психологічні аспекти майбутнього фаху в навчанні, можна сформувати структуру професійних компетентностей майбутніх фахівців, в тому числі пов'язаних з іншомовною мовленнєвою діяльністю. Принагідно зазначимо, що ці умови є оптимальними для формування комунікативних та пізнавальних мотивів вивчення іноземної мови та для трансформації навчальних мотивів у професійні, а також є вагомими важелями для формування професійно важливих особистісних якостей.

Ситуаційні задачі (кейси), рольові та ділові ігри є ефективними для моделювання майбутньої фахової діяльності. Оскільки зміст та умови професійної діяльності завжди стохастичні та проблемні, основною одиницею роботи здобувачів і викладача є не «шматок інформації», а ситуація професійної діяльності з усіма її елементами, а також соціально-психологічними не протиріччями. Відтворення таких професійних ситуацій здатне стимулювати продуктивне мислення майбутніх фахівців і створювати умови для інтеграції знань з різних навчальних дисциплін. При цьому особлива роль має бути відведена засвоєнню та використанню здобувачами знань з іноземної мови для досягнення кінцевих результатів їх квазіпрофесійної діяльності.

Змодельована в лінгводидактичному процесі професійна взаємодія – це, фактично, комунікативні ситуації, створення яких вважається пріоритетним в організації сучасного навчання іноземних мов. Погоджуємося, що на початковому етапі необхідно практикувати так звані мікроситуації та складання «контекстуалізованих діалогів», лаконічно подаючи професійну проблему подається у вербальній формі або ж за допомогою наочності (піктограм, схем, графіків). Подібні ситуації, як правило, загострюють увагу здобувачів на суттєвих моментах майбутньої діяльності, спонукаючи їх до формулювання самостійних висновків. За умов активізації діалогічного мовлення взаємообмін знаннями та досвідом відбувається завдяки дієвому використанню іноземної мови [5].

Отже, основною умовою навчання іншомовної комунікації є забезпечення можливості використання одержаних фахових знань у комунікативних ситуаціях, створення мовного середовища, максимально наближеного до реального іншомовного професійного спілкування. Навчальна діяльність студентів повинна бути зорієнтована на активне та самостійне вирішення комунікативних завдань, мотивуючих необхідність вільного володіння іноземною мовою. Методологічно ефективними є імітаційно-ігрові ситуації, які мають бути спрямовані на відпрацювання навичок діалогічного та монологічного мовлення в ситуаціях професійної діяльності. Паралельно слід практикувати використання загальноприйнятих кліше та виразів ділового спілкування з метою вироблення навичок їх вільного використання.

Висновки. Таким чином, формування іншомовної комунікативної компетентності передбачає не лише набуття здобувачами базової системи знань, умінь та навичок, потрібних для ефективної іншомовної комунікації, але й усвідомлену комунікативно-компетентну позицію здобувачів, що сприятиме їх подальшому фаховому розвитку та самовдосконаленню.

Список використаних джерел:

1. Брик Т. О. Формування вмінь іншомовного професійного спілкування майбутніх офіцерів у вищих військових навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2009. 20 с.

2. Романюк С. К., Денисюк Л. В., Данілова Н. Р. Формування комунікативної компетентності здобувачів-маркетологів під час вивчення англійської мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2022. Вип. 13(81). С. 104–107.

3. Тимощук Н.М. Комунікативний підхід до викладання іноземних мов у вищих аграрних закладах освіти. *Вісник Житомирського державного університету*. 2009. Випуск 43. Педагогічні науки. С. 92-95.

4. European Centre for the Development of Vocational Training. URL: The European Indicator of Language Competence | CEDEFOP (europa.eu)

5. Tymoshchuk N. The Implementation of E-Learning to Support Learning and Teaching Foreign Language: a Case Study in Ukrainian Higher Education. *Arab World English Journal (AWEJ)*. 2nd Special Issue on Covid 19 Challenges (2). 2022. 233-244. DOI: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/covid2.1>

6. Zahorodna O., Saienko V., Tolchieva H., Tymoshchuk N., Kulinich T., Shvets N. Developing Communicative Professional Competence in Future Economic Specialists in the Conditions of Postmodernism. *Postmodern Openings*. 2022. 13(2). P. 77-96. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/13.2/444>

УДК 378.147:81'243(045)

Tkachuck T. I.,

Candidate of Philological Sciences

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4223-269X>

Matsera O. A.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7102-4497>

Vinnitsia Institute of Trade and Economics of SUTE

USING CORPORA IN THE LANGUAGE LEARNING PROCESS

The article examines the historical development of corpus linguistics. It has been determined that corpus linguistics arose in the 1960s due to the rapid growth of computer technology and has gone through three stages of formation and development.